

Ripoti ya Uwajibikaji

Mamlaka ya Serikali za Mitaa na
Miradi ya Maendeleo

2017 - 18

Ripoti ya Uwajibikaji

Mamlaka ya Serikali za Mitaa Na

Miradi ya Maendeleo

2017-18

Kwa kushirikiana na:
Mradi wa Usimamizi Bora wa Fedha za Umma
(Good Financial Governance)

Unaotekelezwa na:

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Kwa niaba ya:

Co-funded by European Union

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

YALIYOMO

UTANGULIZI	1
Umuhimu wa Ukaguzi kwa Mwananchi	2
Maoni ya Ukaguzi	2
MATOKEO YA UKAGUZI WA MWAKA 2017/18	3
Hati za Ukaguzi Zilizotolewa Katika Mwaka 2017/18	3
Hoja ya 1: Halmashauri Kutokusanya Mapato Kulingana na Bajeti	6
Hoja ya 2: Mapungufu ya Usimamizi wa Mifuko ya Mikopo kwa Wanawake, Vijana na Watu Wenye Ulemavu.	7
Hoja ya 3: Mapungufu Katika Utekelezaji wa Sheria ya Manunuzi	8
Hoja ya 4: Mapungufu Katika Usimamizi wa Matumizi ya Rasilimali za Mamlaka ya Serikali za Mitaa	10
Hoja ya 5: Mapungufu Katika Usimamizi wa Miradi ya Maendeleo	11
Hoja ya 6: Halmashauri Kulipa Kodi ya Ongezeko la Thamani Isiyostahili Kulipwa Katika Kutekeleza Miradi ya Maendeleo	13
HALI YA UTEKELEZAJI WA MAPENDEKEZO YA MIAKA ILIYOPITA	14
Hali ya Utekelezaji wa Mapendekezo ya CAG	14
Hali ya Utekelezaji wa Maagizo ya Kamati ya Kudumu Bunge ya Usimamizi wa Hesabu za Mamlaka ya Serikali za Mitaa (LAAC)	16
HITIMISHO NA MAPENDEKEZO	18

UTANGULIZI

Ripoti ya Uwajibikaji ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa na Miradi ya Maendeleo imeandaliwa kutokana na ripoti za ukaguzi za Mamlaka ya Serikali za Mitaa na Miradi ya Maendeleo za mwaka 2017/18 zilizotolewa na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG). Ripoti hii imejikita katika kuchambua hoja ambazo WAJIBU inaamini zina umuhimu mkubwa kwa jamii.

Dhumuni la ripoti hii ni kurahisisha ripoti ya CAG ili kufanya wananchi waweze kuelewa namna rasilimali za Taifa zilivyotumika katika kuwaletea maendeleo.

Ripoti hii imefafanua kuhusu maana ya ukaguzi, mwenendo wa utekelezaji wa mapendekezo ya miaka iliyopita, hoja zenye umuhimu mkubwa kwa jamii, athari na ushauri kwa Serikali ili kujenga uwajibikaji na utawala bora katika Halmashauri.

Ripoti hii imeandaliwa na Taasisi ya WAJIBU kwa kushirikiana na Shirika la Maendeleo la Ujerumani (GIZ) nchini Tanzania kupitia Mradi wa Usimamizi Bora wa Fedha za Umma (GFG). Aidha, ripoti hizi inasambazwa nchi nzima kwa ushirikiano na Shirika la Maendeleo la Uingereza (DFID) kupitia Mradi wa Uwajibikaji Tanzania Awamu ya Pili (AcT2), Foundation for Civil Society na Twaweza.

WAJIBU inawakaribisha wananchi kuisoma ripoti hii na kutoa maoni yatakatayochangia kuboresha ripoti zitakazofuata.

Umuhimu wa Ukaguzi kwa Mwananchi

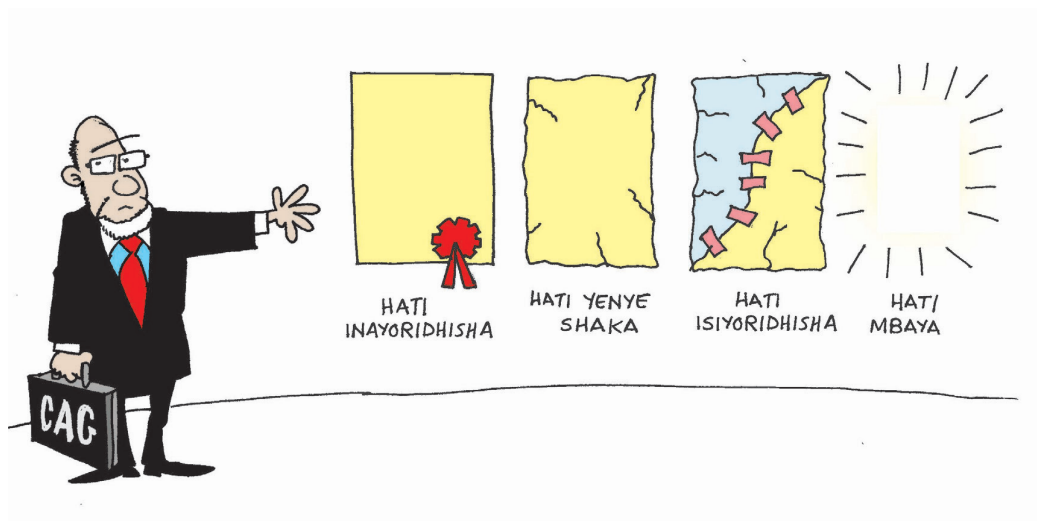
Ukaguzi kwenye sekta ya Umma ni utaratibu wa kupitia usahihi wa taarifa za mapato, matumizi, mali pamoja na utendaji wa Taasisi husika ili kubaini kama sheria, kanuni, taratibu na thamani ya fedha zimefuatwa.

Ni muhimu kwa mwananchi kuzielewa taarifa za ukaguzi katika sekta ya Umma kwa sababu kupitia ripoti hizo ataweza kufahamu jinsi rasilimali za Taifa zilivyotumika ili kudai uwajibikaji kwa maendeleo ya Taifa.

Maoni ya Ukaguzi

Maoni ya Mkaguzi wa Hesabu za Taasisi au Mamlaka yeyote ile kwa lugha ya kitaalam huitwa Hati ya Ukaguzi. Maoni haya, yanatolewa na Mkaguzi ili kuonesha kama taarifa za mapato na matumizi za Taasisi au Mamlaka husika zimeandaliwa kwa kuzingatia viwango vya kihasibu vya kimataifa (IPSASs) pamoja na matamko yanayotolewa na Bodi ya Taifa ya Wahasibu na Wakaguzi Hesabu (NBAA).

Katika ukaguzi wa Serikali za Mitaa na Miradi ya Maendeleo, CAG hutoa kati ya Hati inayoridhisha; Hati yenye shaka; Hati isiyoridhisha au Kushindwa kutoa hati (Hati Mbaya).

MATOKEO YA UKAGUZI WA MWAKA 2017/18

Sehemu hii, inazungumzia hati za ukaguzi zilizotolewa na CAG katika Mamlaka ya Serikali za Mitaa pamoja na Miradi ya Maendeleo. Vilevile, sehemu hii inazungumzia hoja 6 ambazo WAJIBU inaamini zina athari kubwa kwa jamii.

Hati za Ukaguzi Zilizotolewa Katika Mwaka 2017/18

Sehemu hii inazungumzia Hati zilizotolewa kaitika Mamlaka za Serikali za Mitaa na Miradi ya Maendeleo.

Hati za Ukaguzi Zilizotolewa Katika Mamlaka ya Serikali za Mitaa

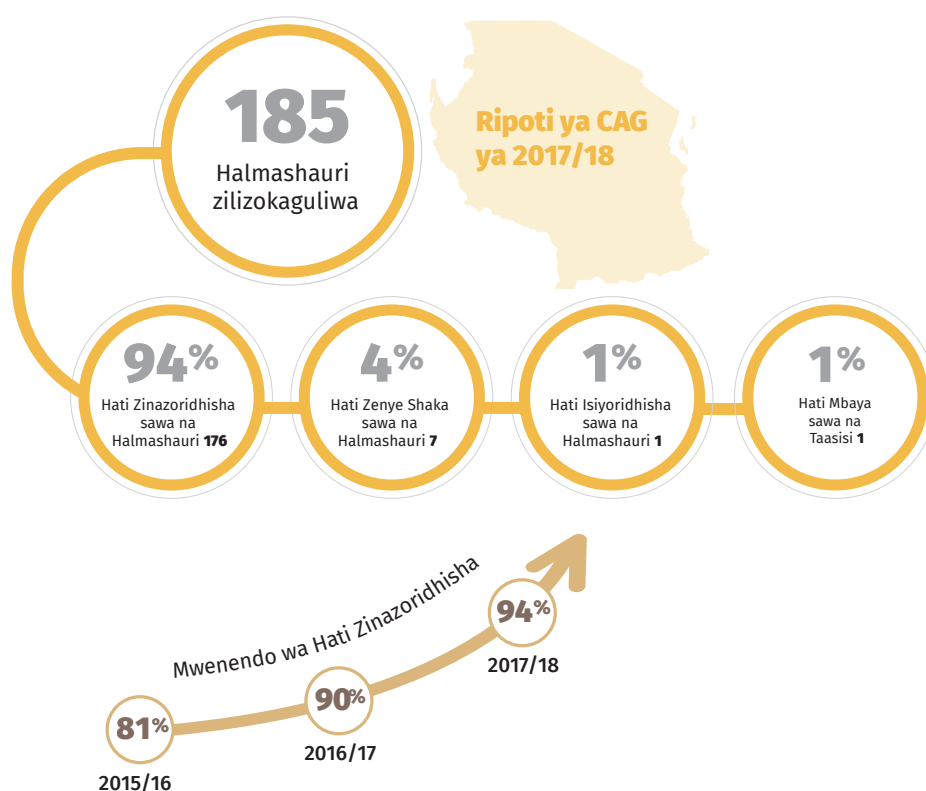
Ripoti ya CAG ya mwaka 2017/18, inaonesha kuwa kati ya Halmashauri 185 zilizokaguliwa, Halmashauri 176 sawa na asilimia 94 zilifanya vizuri katika uandaaji wa taarifa za mapato, matumizi na mali, hivyo zilipewa Hati Zinazoridhisha. Halmashauri 7 sawa na asilimia 4 zilifanya vizuri katika uandaaji wa taarifa zake, lakini kulikuwa na mapungufu kidogo ambayo yalipelekea CAG kutoa Hati Zenye Shaka. Aidha, Halmashauri 1 sawa na asilimia 1 haikufanya vizuri kutokana na uwepo wa kasoro nyingi katika uandaaji wa taarifa yake ya mapato, matumizi na mali hivyo CAG kuipatia Hati Isiyoridhisha. Vilevile, CAG alishindwa kutoa Hati yoyote ya ukaguzi katika Halmashauri 1 sawa na asilimia 1 kutokana na Halmashauri hiyo kuwasilisha taarifa zisizojitosheleza.

Halmashauri ambazo hazikufanya vizuri ni pamoja na Halmashauri ya Manispaa ya Kigoma/Ujiji ambayo imepata Hati Isiyoridhisha kwa miaka minne mfululizo ikifuatiwa na Halmashauri ya Wilaya ya Ukerewe ambayo pia imepata Hati Yenye Shaka kwa miaka minne mfululizo. Aidha, ni Halmashauri ya Wilaya ya Nyang'hwale pekee ndiyo ambayo CAG alishindwa kutoa Hati yoyote.

Kwa mujibu wa Ripoti ya CAG, kumekuwa na uboreshaji katika uandaaji wa hesabu za Halmashauri na Miradi ya Maendeleo kwa mwaka 2017/18 ukilinganisha na mwaka 2016/17. Mwenendo wa hati za ukaguzi kwa Mamlaka ya Serikali za Mitaa kwa kipindi cha miaka mitatu iliyopita ni kama inavyooneshwa hapo chini.

Hati za Ukaguzi kwa Serikali za Mitaa kuanzia Mwaka 2015/16 hadi 2017/18

Hati za Ukaguzi Zilizotolewa Katika Miradi ya Maendeleo

Katika ukaguzi wa miradi ya maendeleo kwa mwaka wa fedha 2017/18, CAG alitoa jumla ya hati 469. Watekelezaji wa miradi ya maendeleo walifanya vizuri katika uandaaji wa taarifa za mapato, matumizi na mali hivyo kupelekea CAG kutoa Hati zinazoridhisha 455 sawa na asilimia 97 wakati asilimia 3 ya miradi hiyo ilikuwa na mapungufu machache hivyo kupewa Hati Zenye Shaka 14. Aidha, hakukuwa na mradi wowote uliopewa Hati Isiyoridhisha wala kukosekana kwa taarifa za mradi kukasababisha CAG kushindwa kutoa hati. Matokeo ya hati za ukaguzi katika Miradi ya Maendeleo kisekta ni kama inavyoonekana hapa chini.

Hati Zilizotolewa Kisekta Katika Miradi ya Maendeleo

PROGRAMU YA MAENDELEO SEKTA YA KILIMO

MFUKO WA UCHANGIAJI WA AFYA

MFUKO WA MAENDELEO YA JAMII TANZANIA

PROGRAMU YA MAENDELEO SEKTA YA MAJI

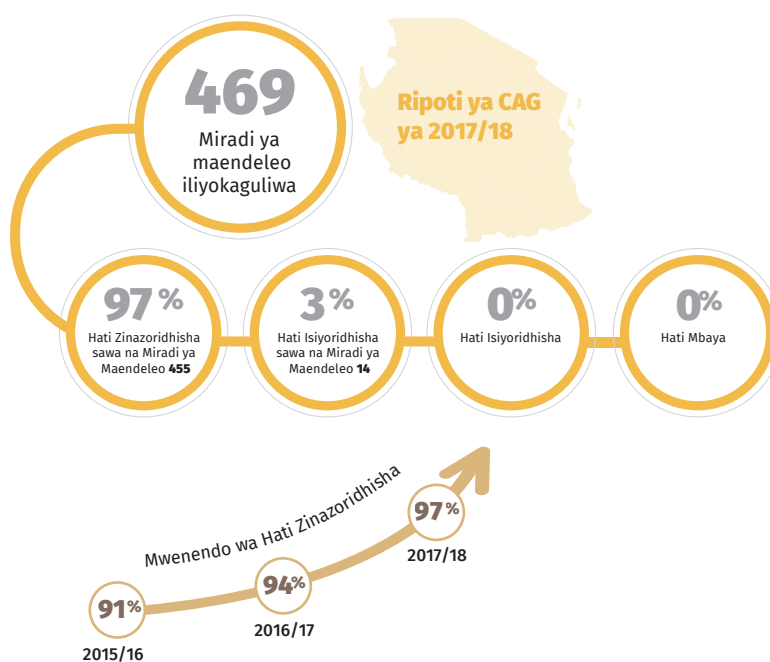
MIRADI MINGINEYO

JUMLA

Hati za Ukaguzi Katika Miradi ya Maendeleo Kuanzia Mwaka 2015/16 hadi 2017/18

Hoja ya 1: Halmashauri Kutokusanya Mapato Kulingana na Bajeti

Taarifa ya CAG inaonesha katika kipindi cha mwaka 2017/18, Mamlaka za Serikali za Mitaa 185 hazikufanikiwa kukusanya TZS. 111.24 bilioni sawa na asilimia 16 ya bajeti ya mapato yatokanayo na vyanzo vyake vya ndani. Kulingana na Bajeti iliyoidhinishwa, kiasi kilichopaswa kukusanywa kutokana na vyanzo vya ndani ni TZS. 677.97 bilioni. Mapato ya vyanzo vya ndani ni pamoja na ushuru, tozo, ada za leseni, vibali vya ujenzi na vyanzo vingine vilivyotajwa katika sheria ndogondogo za Halmashauri husika.

Athari

Kushindwa kufikia malengo ya makusanyo ya mapato katika Serikali za Mitaa kunaondoa ufanisi katika kutoa huduma za jamii pamoja na kuleta utegemezi kwa Serikali kuu. Utegemezi huo huathiri utekelezaji wa miradi inayolenga kutoa huduma kwa wananchi pamoja na kushindwa kutoa ruzuku ya asilimia 10 ambayo ingewasaidia Wanawake, Vijana na Watu wenye Ulemavu kujiendeleza kiuchumi.

Nini Kifanyike:

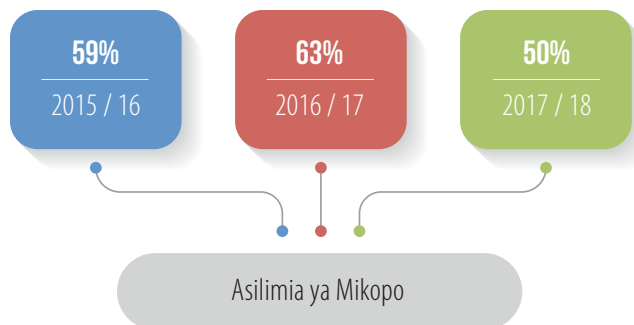
Serikali za Mitaa zibuni vyanzo vipya vya mapato katika maeneo yao na kudhibiti ipasavyo matumizi ya mapato yanayokusanywa kutokana na ushuru, tozo, ada za leseni, vibali vya ujenzi na vyanzo vingine vilivyotajwa katika sheria ndogondogo za Halmashauri. Hii itasaidia Halmashauri kuongeza kipato na hivyo kuongeza ufanisi katika utendaji wake.

Hoja ya 2: Mapungufu ya Usimamizi wa Mifuko ya Mikopo kwa Wanawake, Vijana na Watu Wenye Ulemavu.

Ripoti ya CAG inabainisha kuwepo kwa kasoro katika usimamizi wa Mifuko ya Mikopo kwa Wanawake, Vijana na Watu Wenye Ulemavu kama ifuatavyo;

- Halmashauri 143 hazikutenga TZS. 40.38 bilioni kwenye Mifuko ya Maendeleo ya Wanawake, Vijana na Watu wenye Ulemavu. Mwaka 1993, Serikali ilianzisha Sera inayozitaka Halmashauri zote nchini kutenga asilimia 10 ya mapato yake ya ndani kila mwaka kwa lengo la kuendesha mifuko ya kuwawezesha kiuchumi wanawake na vijana, ambapo sera hiyo baadae ilijumuisha watu wenye ulemavu. Hata hivyo, sera hii haijatekelezwa kwa ufanisi kama ilivyotarajiwa.
- Serikali za Mitaa zimeshindwa kukusanya kiasi cha TZS 10.04 bilioni sawa na asilimia 59 ya mikopo iliyotolewa kwa vikundi vya Wanawake, Vijana na Watu wenye Ulemavu kwa mwaka 2017/18. Mwenendo wa mikopo ya Mifuko ya Wanawake, Vijana na Watu Wenye Ulemavu ambayo Haijarejeshwa kwa Kipindi cha Miaka Mitatu (2015/16 – 2017/18) ni kama inavyoonekana hapa chini.

Athari:

Kushindwa kutenga fedha kwa ajili ya Mifuko ya Maendeleo ya Wanawake, Vijana na Watu wenye Ulemavu kunakwamisha malengo ya sera ya kuyainua kiuchumi makundi maalum yaliyokusudiwa kufikiwa. Aidha, kutorejeshwa kwa mikopo iliyotolewa kunadhoofisha uwezo wa mifuko hii kutoa mikopo stahiki kwa walengwa.

Nini Kifanyike:

Mamlaka ya Serikali za Mitaa zihakikishe kuwa, Sheria na Kanuni zinazosimamia mifuko hii zinatekelezwa ipasavyo ili kufanikisha malengo ya kuanzishwa kwake. Aidha, Serikali iweke masharti yatakayoziwazesha Halmashauri kuwabana wakopaji wakati wa kusimamia marejesho ya mikopo hiyo ili kufanikisha malengo na uendelevu wa mifuko hii.

Hoja ya 3: Mapungufu katika Utekelezaji wa Sheria ya Manunuzi

Ripoti ya CAG imeonesha kuwa, bado kuna mapungufu katika utekelezaji wa Sheria ya Manunuzi ya Umma ya mwaka 2011 na Kanuni za mwaka 2013 kwenye Mamlaka ya Serikali za Mitaa na utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo kama ifuatavyo.

Mamlaka ya Serikali za Mitaa

WAJIBU imechambua baadhi ya mapungufu yaliyofikia TZS 45.43 bilioni ambayo yamesababishwa na udhaifu katika utekelezaji wa Sheria ya Manunuzi kama ifuatavyo:

- a) MSM 48 zilifanya manunuzi ya TZS. 3.94 bilioni pasipo kuwepo na ushindani.
- b) MSM 32 zilifanya manunuzi ya TZS 9.05 bilioni pasipo kuwa na idhini ya Bodi za Zabuni.
- c) MSM 18 zilifanya manunuzi ya TZS 0.92 bilioni kutoka kwa wauzaji ambao hawakuidhinishwa na Wakala wa Manunuzi na Usambazaji wa Serikali.
- d) MSM 31 zilipokea bidhaa zenye thamani ya TZS. 1.41 bilioni ambazo hazikukaguliwa na Kamati za Ukaguzi na Mapokezi.
- e) MSM 14 zilifanya manunuzi ya thamani ya TZS 28.54 bilioni nje ya mipango ya manunuzi wa mwaka.
- f) MSM 34 zilifanya matumizi ya bidhaa zenye thamani ya TZS 1.57 bilioni ambayo hayajathibitishwa.

Miradi ya Maendeleo

WAJIBU imechambua baadhi ya miradi na kubaini mapungufu yenye thamani ya TZS. 95.59 bilioni ambayo yalitokana na udhaifu katika utekelezaji wa sheria ya manunuzi kama ifuatavyo:

- a) Miradi ya maji 65 yenye thamani ya TZS. 63.7 bilioni ilichelewa kukamilika kwa muda wa kati ya miezi 3 hadi 48 katika Halmashauri 22. Ucheleweshaji huu ulitokana na uwepo wa wakandarasi wasio na uwezo, Serikali kutotoa fedha za kutosha, changamoto za usanifu wa michoro na mapungufu yatokanayo na manunuzi.
- b) Manunuzi ya thamani ya TZS 0.87 bilioni yalifanywa na watekelezaji wa miradi 42 bila kushindanisha watoahuduma (wazabuni) angalau watatu.
- c) Halmashauri 25 zilifanya manunuzi ya thamani ya TZS 2.75 bilioni bila vibali vya Bodi za Zabuni kinyume na Kanuni ya 57 (3) (a) ya Kanuni ya Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013.
- d) Kiasi cha TZS. 8.95 bilioni kilitumika kulipia bidhaa zilizoununuliwa bila kuwepo ushahidi wa kupokelewa kwa bidhaa hizo (manunuzi hewa) na watekelezaji 17 wa miradi ya Sekta ya Afya.
- e) Vifaa vya thamani ya TZS. 1.13 bilioni vilipokelewa bila idhini ya Kamati za Mapokezi kwenye miradi 13 ya Afya, Elimu, Maendeleo ya Jamii na miradi mingine.
- f) Manunuzi ya bidhaa na huduma ya TZS. 16.61 bilioni yaliyofanyika bila uthibitisho wa stakabadhi za kielektroniki za Mamlaka ya Mapato Tanzania kwa watekelezaji wa miradi 111.
- g) Vifaa vyenye thamani ya TZS 1.58 bilioni vilivyonunuliwa havikuandikishwa kwenye leja ya vifaa husika kwa watekelezaji wa miradi 57. Hivyo, kuzuia ufuatiliaji wa utumikaji wa vifaa hivyo.

Athari:

Halmashauri kutokuzingatia sheria, kanuni na taratibu za manunuzi ya umma, kunasababisha kuwepo kwa mianya ya ubadhirifu na rushwa katika usimamizi wa mali za umma na kuathiri maendeleo ya kiuchumi.

Nini Kifanyike:

Menejimenti za Mamlaka ya Serikali za Mitaa ziwachukulie hatua za kinidhamu Maafisa Ugavi ambao wanashindwa kusimamia utekelezaji wa sheria, kanuni na taratibu za manunuzi ya umma. Aidha, Bodi ya Wataalam wa Ununuzi na Ugavi (PSPTB) iendelee kutoa mafunzo ya kitaalam mara kwa mara kwa Maafisa Ugavi wa Halmashauri ili kuwaongezea ujuzi katika utekelezaji wa majukumu yao.

Hoja ya 4: Mapungufu Katika Usimamizi wa Matumizi ya Rasilimali za Mamlaka ya Serikali za Mitaa

Kwa mwaka 2017/18, kulikuwa na mapungufu katika usimamizi wa matumizi ya rasilimali za umma. Mapungufu hayo ni pamoja na:

- a) Malipo bila viambatisho muhimu au toshelezi ya TZS 6.72 bilioni katika Halmashauri 106.
- b) Hati za malipo zilizokosekana TZS 1.64 bilioni katika Halmashauri 17.
- c) Matumizi yaliyolipiwa katika vifungu visivyohusika TZS 1.99 bilioni katika Halmashauri 48.
- d) Malipo yasiyostahili TZS 0.86 bilioni katika Halmashauri 36.
- e) Malipo ambayo hayakufanyiwa ukaguzi wa awali TZS 3.94 bilioni katika Halmashauri 41.
- f) Matumizi ambayo hayakuwa kwenye bajeti na fedha zilizobadilishwa matumizi kinyume na utaratibu jumla ya TZS. 5.01 bilioni katika Halmashauri 46.
- g) Uhamisho wa ndani wa fedha kutoka akaunti moja kwenda nyingine kwa njia ya mikopo ambayo haijarejeshwa TZS 2.61 bilioni katika Halmashauri 13.
- h) Malipo ambayo hayakuidhinishwa na mamlaka husika TZS 1.03 bilioni katika Halmashauri 17.
- i) Mikopo isiyorejeshwa kutoka akaunti ya amana TZS 4.69 bilioni katika Halmashauri 73.
- j) Malipo yaliyolipwa kutoka akaunti ya amana bila kudhibitiwa TZS 6.96 bilioni katika Halmashauri 45.

Athari:

Mapungufu katika usimamizi wa rasilimali za umma yamepelekea Mamlaka ya Serikali za Mitaa kutokuwa na ufanisi katika udhibiti wa mapato ya TZS. 35.45 bilioni hivyo kuwanyima wananchi haki ya msingi ya kupewa huduma bora zinazotokana na kodi wanazolipa kwa Serikali yao.

Nini kifanyike:

Ili kukabiliana na mapungufu yaliyoainishwa hapo juu, Serikali iimarisha udhibiti wa ndani wa mapato na matumizi kupitia Mhasibu Mkuu wa Serikali. Aidha, Mamalaka ya Serikali za Mitaa zijengewe uwezo ili kuweza kutumia kikamilifu Mfumo wa Uhasibu uliopo “EPICOR” ikiwemo kuambatanisha vielelezo vyote vinavyohusika katika kufanya malipo.

Hoja ya 5: Mapungufu Katika Usimamizi wa Miradi ya Maendeleo

Ripoti ya CAG imeonesha kuwepo kwa mapungufu katika utekelezaji wa miradi ya maendeleo katika sekta za elimu, nishati, usafirishaji, maji na afya kama ifuatavyo:

- a. Kutolewa kwa fedha pungufu kwa ajili ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo. Katikabaadhi ya miradi, Serikali haikuchangia TZS 111.01 bilioni sawana asilimia 94 kinyume na makubaliano ya mikataba, vilevile Serikali haikuchangia kiasi cha TZS 156.93 bilioni kwa watekelezaji wa miradi 203 kutokana na kutotolewa fedha kutoka Hazina na Wafadhili kinyume na bajeti zilizoidhinishwa.
- b. Watekelezaji 7 kwenye miradi ya Sekta za Elimu, Afya, Maji na Uchukuzi walikopa kiasi cha TZS 0.94 bilioni za miradi ambazo hazikurejeshwa.
- c. Kasi ndogo ya utekelezaji wa mradi wa nishati vijijini. Licha ya mradi wa nishati vijijini kubakiza miaka 3 tu ya kukamilisha utekelezaji, Wakala wa Nishati Vijijini (REA) haijafanikiwa kwa asilimia 64 kufikia lengo la kufikisha umeme kwenye vijiji 7,873 vilivyopo Tanzania Bara tangu kuzinduliwa kwa mradi huo mwaka 2013. Aidha, kati ya vijiji 12,268 ni vijiji 4,395 tu vimenufaika na mradi huo katika kipindi cha miaka 5 ya utekelezaji wake.
- d. Kutorejesha masurufu ya TZS 1.08 bilioni kwa watekelezaji wa miradi 22 baada ya kumalizika kwa shughuli za miradi iliyokusudiwa.
- e. Kutokana na mgogoro unaosababishwa na shule kujengwa karibu na dampo la Msimba katika Halmashauri ya Kigoma/Ujiji umesababisha kutotumika kwa dampo lenye thamani ya TZS 2.96 bilioni lililokamilika tangu mwaka 2017.
- f. Watekelezaji wa miradi 170 walifanya malipo ya TZS 38.53 bilioni bila kuwa na nyaraka zilizojitosheleza kuthibitisha uhalali wa malipo hayo.
- g. Watekelezaji wa miradi 45 walifanya malipo yasiyokubalika yenye thamani ya TZS 1.12 bilioni. Hii ni kutokana na malipo hayo kufanywa bila kuzingatia makubaliano ya mikataba inayosimamia utekelezaji wa miradi hiyo.

Athari:

Kuchelewa kukamilika kwa miradi ya maendeleo huchangia ongezeko la gharama za miradi na kukosesha wananchi huduma muhimu zinazotokana na miradi hiyo. Pia, kutorudisha masurufu na mikopo kwa wakati ni ishara ya udhaifu wa udhibiti wa mifumo ya ndani na ukosefu wa uadilifu na uwajibikaji katika matumizi ya rasilimali za umma. Vilevile, kuwepo kwa mgogoro wa matumizi ya miradi ya maendeleo iliyokamilika kunawakosesha wananchi huduma tarajiwa na kuiingizia Serikali hasara. Aidha, Serikali kutotoa fedha za utekelezaji wa miradi kulingana na makubaliano, kunasababisha wafadhili kutotoa fedha walizoahidi hivyo kukwamisha utekelezaji wa miradi hiyo.

Nini kifanyike:

Serikali itekeleze makubaliano ya kimkataba na wahisani katika utekelezaji wa miradi na kuhakikisha kuwa fedha za miradi ya maendeleo zinatolewa kwa wakati. Pia, Serikali itumie mifumo ya kielektroniki kuimarisha udhibiti wa ndani wa usimamizi wa masurufu na mikopo. Halmashauri ya Kigoma/Ujiji iangalie uwezekeano wa kuhamisha shule ili kuwezesha Dampo la Msimba litumike. Vilevile, Serikali iongeze ufanisi katika upangaji, usimamizi na ushirikishaji wa wananchi katika utekelezaji wa miradi ya maendeleo ili kuhakikisha miradi hii inatumika mara inapokamilika. Aidha, vyombo vya uchunguzi vifanye uchunguzi wa malipo yaliyofanywa na baadhi ya watekelezaji wa miradi kinyume na taratibu.

Hoja ya 6: Halmashauri Kulipa Kodi ya Ongezeko la Thamani Isiyostahili Kulipwa Katika Kutekeleza Miradi ya Maendeleo

Mamlaka za Serikali za Mitaa zililipa kodi ya ongezeko la thamani isivyostahili ya TZS. 12.16 bilioni katika miradi ya Afya, Elimu, Maji na Uchukuzi. Mchanganuo wa malipo ya kodi hiyo ni kama inavyoonekana hapo chini.

	Sekta	Idadi ya watekelezaji	Kiasi (TZS Milioni)
1	ELIMU	1	6,992.66
2	AFYA	6	1,572.69
3	UCHUKUZI	1	34.34
4	MAJI	15	3,564.34
	JUMLA	23	12,164.04

Athari:

Kiasi cha TZS 12.16 bilioni kilicholipwa kimakosa kimesababisha miradi mingine kutokamilika hivyo kupelekea wananchi kukosa huduma muhimu za kijamii katika sekta ya elimu, afya, maji pamoja na kuboresha miundombinu.

Nini kifanyike:

WAJIBU inasisitiza kuwa, OR-TAMISEMI isimamie ufuatiliaji na utekelezaji wa misamaha ya kodi ya ongezeko la thamani katika utekelezaji wa miradi ya maendeleo.

HALI YA UTEKELEZAJI WA MAPENDEKEZO YA MIAKA ILIYOPITA

Sehemu hii, inazungumzia hali ya utekelezaji wa mapendekezo yaliyotolewa na CAG pamoja na maagizo ya Kamati ya Kudumu ya Usimamizi ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa (LAAC).

Hali ya Utekelezaji wa Mapendekezo ya CAG

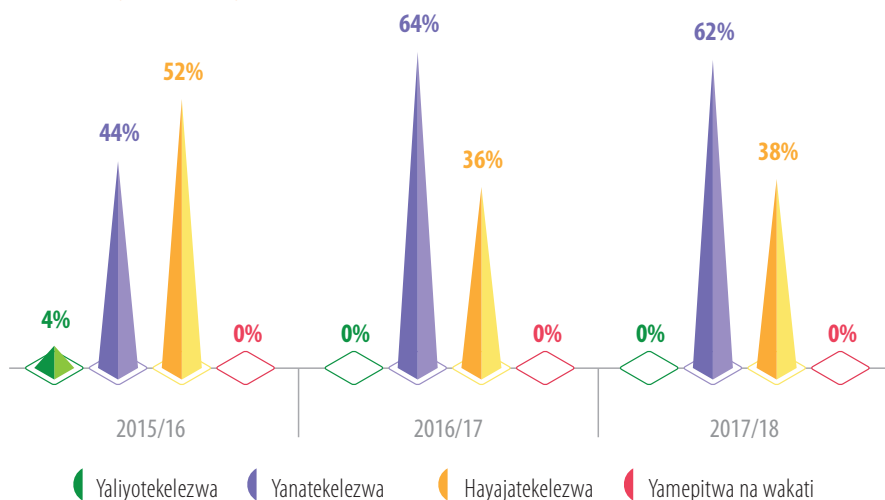
Mapendekezo ya CAG ni ushauri unaotolewa na CAG kila mwaka baada ya kufanya ukaguzi katika taasisi za umma. Ushauri huo hutokana na CAG kubaini mapungufu/kasoro mbalimbali katika uandaaji wa taarifa za fedha pamoja na utendaji katika taasisi za umma. CAG hutoa ushauri ili kufanya maboresho na kuongeza ufanisi katika usimamizi wa rasilimali za umma.

Hali ya Utekelezaji wa Mapendekezo ya CAG katika Mamlaka ya Serikali za Mitaa

Ripoti ya CAG ya mwaka 2017/18 inaonesha kati ya mapendekezo 13 yaliyotolewa na CAG kwa mwaka 2016/17, hakuna pendekezo lolote lililotekelezwa kikamilifu, mapendekezo 8 sawa na asilimia 62 yapo katika hatua mbalimbali za utekelezaji na mapendekezo 5 sawa na asilimia 38 hayakutekelezwa kabisa.

Kwa mujibu wa Ripoti ya CAG, kumekuwa na kushuka kwa kasi ya utekelezaji wa mapendekezo ukilinganisha na miaka iliyopita. Ulinganifu wa utekelezaji wa mapendekezo ya CAG katika Mamlaka ya Serikali za Mitaa kwa kipindi cha miaka mitatu iliyopita ni kama inavyooneshwa hapo chini.

Ulinganifu wa Hali ya Utekelezaji wa Mapendekezo ya CAG Katika Mamlaka ya Serikali za Mitaa kwa Miaka Mitatu 2015/16 – 2017/18

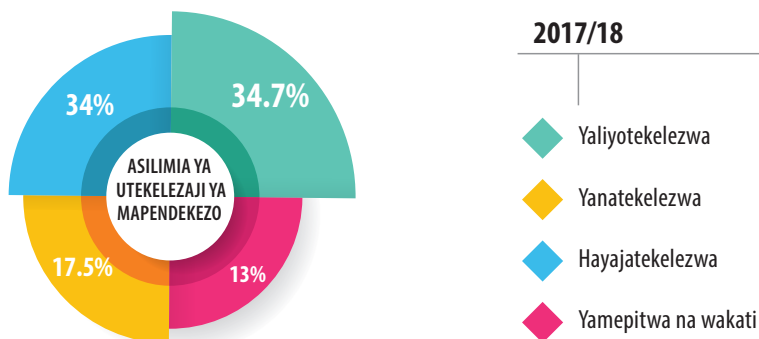

Hali ya Utekelezaji wa Mapendekezo ya CAG Katika Miradi ya Maendeleo

Katika Miradi ya Maendeleo iliyokaguliwa na CAG mwaka 2016/17, jumla ya mapendekezo 5,656 yalitolewa, mapendekezo 1,967 sawa na asilimia 34.7 yalitekelezwa kikamilifu, mapendekezo 989 sawa na asilimia 17.5 yanaendelea kutekelezwa; mapendekezo 1,948 sawa na asilimia 34 hayajatekelezwa; na mapendekezo 742 sawa na asilimia 13 yamepitwa na wakati kama yanavyoonekana hapo chini.

Hali ya Utekelezaji wa Mapendekezo ya CAG ya Mwaka 2016/17 kwa Miradi ya Maendeleo

Katika Miradi ya Maendeleo iliyokaguliwa na CAG kwa mwaka 2016/17, hali ya utekelezaji wa mapendekezo kisékta ilikuwa kama inavyooneshwa hapo chini.

Mchanganuo wa Hali ya Utekelezaji wa Mapendekezo ya CAG kwa mwaka 2016/17 Katika Miradi ya Maendeleo Kisékta.

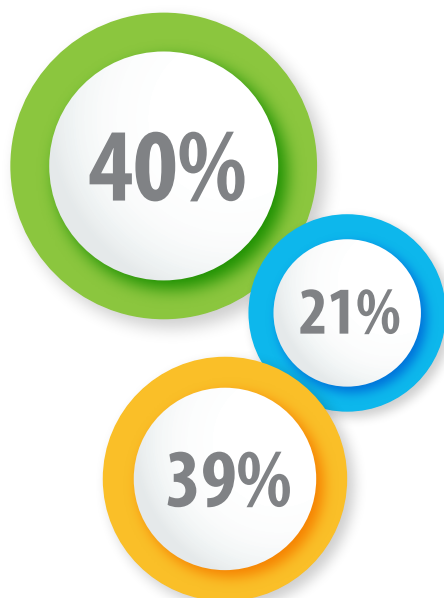
Jina la Sekta na Mradi	Jumla ya Mapendekezo	Yaliyotekelezwa	Yanayoendelea kutekelezwa	Ambayo hayajatekelezwa
Kilimo	195	77	45	32
Elimu	85	34	32	2
Nishati	40	22	13	5
Afya	2,578	831	369	1,092
Maji	2,023	561	414	727
Uchukuzi	76	26	23	16
Miradi ya Jamii	572	373	77	48
Miradi Mingineyo	87	43	16	26
Jumla	5,656	1,967	989	1,948
Asilimia	100%	35%	18%	34%

Hali ya Utekelezaji wa Maagizo ya Kamati ya LAAC

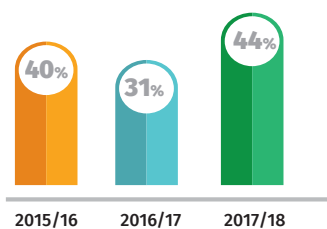
Kamati ya LAAC, hupitia ripoti ya CAG ya mwaka husika pamoja na kuwahoji Maafisa Masuuli juu ya hoja zilizoibuliwa na CAG kisha hutoa maagizo ambayo yanapaswa kutekelezwa na Maafisa Masuuli husika.

Hali ya utekelezaji wa maagizo ya LAAC katika ripoti ya mwaka 2017/18 inaonesha kwamba; kati ya maagizo 882 yaliyotolewa kwa Mamlaka ya Serikali za Mitaa 138, ni maagizo 391 sawa na asilimia 44 tu yaliyotekelezwa kikamilifu, maagizo 322 sawa na asilimia 37 yanaendelea kutekelezwa na maagizo 169 sawa na asilimia 19 hayajatekelezwa. Ulinganisho wa hali ya utekelezaji wa maagizo ya LAAC kwa kipindi cha miaka mitatu unaoneshwa hapo chini.

Ulinganisho wa Hali ya Utekelezaji wa Maagizo ya LAAC kwa Miaka Mitatu (2015/16 - 2017/18)

Utekelezaji wa Maagizo ya LAAC

HITIMISHO NA MAPENDEKEZO

Kulingana na matokeo ya ukaguzi wa mwaka 2017/18, CAG ametoa Hati za Ukaguzi zinazoridhisha kwa Halmashauri 176 sawa na asilimia 94 kati ya Halmashauri 185. Licha ya kutolewa kwa Hati Zinazoridhisha, bado kumekuwa na mapungufu katika usimamizi wa rasilimali za umma kwenye Mamlaka ya Serikali za Mitaa. Baadhi ya mapungufu hayo ni pamoja na udhaifu katika utekelezaji wa bajeti na ukusanyaji wa mapato pamoja mapungufu katika utekelezaji wa Sheria ya Manunuzi na Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo. Hali hii inapelekea wananchi kukosa huduma bora za kijamii.

Ili kukabiliana na mapungufu hayo, ni vyema Serikali ikaweka bayana na kuheshimu mgawanyo wa vyanzo vya mapato baina ya Serikali Kuu na Mamlaka ya Serikali za Mitaa na pia kuzingatia makubaliano ya kimkataba katika utoaji wa fedha za miradi ya maendeleo. Hii itapunguza utegemezi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa Serikali Kuu na kuziwezesha kutekeleza bajeti kama ilivyokusudiwa.

Ili kukabiliana na changamoto zilizojitokeza katika manunuzi na usimamizi wa mikataba, Serikali ifanye tathmini ya ufanisi wa mfumo wa utaratibu wa manunuzi kupitia Wakala wa Manunuzi na Usambazaji wa Umma kama unakidhi mahitaji ya watumiaji wake. Vilevile, WAJIBU inashauri kuwa, ni muda muafaka kwa Serikali kuongeza uwazi katika usimamizi na utekelezaji wa mikataba ya manunuzi (kutumia mfumo wa Open Contracting).

Aidha, WAJIBU inashauri OR-TAMISEMI kupitia kitengo cha Ufuatiliaji wa Fedha za Halmashauri kufanya uchunguzi wa kina katika Halmashauri zilizopata Hati zenye Shaka na Hati Zisizoridhisha kwa miaka minne mfululizo na Halmashauri ambazo CAG ameshindwa kutoa Hati (Hati Mbaya) na kutoa mapendekezo ya hatua gani zichukuliwe ili kurekebisha hali hiyo. Pia, Mamlaka za kinidhamu ziwachukulie ili hatua watendaji waliohusika na vitendo vya rushwa, udanganyifu na ubadhirifu wa rasilimali za umma.

Ili kupata taarifa zaidi kuhusu ripoti za CAG za mwaka 2017/18 tembelea tovuti ya Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ambayo ni <https://www.nao.go.tz>.

Wajibu Institute of Public Accountability

FOMU YA MREJESHO

Utangulizi:

Unaalikwa kushiriki katika tathmini hii. Lengo la tathmini likiwa ni kupata mrejesho kuhusu Ripoti za Uwajibikaji zinazotelewa na Taasisi ya WAJIBU ili kukuza uwajibikaji hapa nchini.

Jina: _____

Jinsi: Ke _____

Me: _____

Umri: (a) 21 – 30 (b) 31 – 40 (c) 41 – 50 (d) 51+

(Weka alama ya a,b,c,d kwenye boxi) _____

Taasisi: _____

Cheo: _____

Barua Pepe: _____

Simu: _____

1. Je, ni mara ngapi umepata ripoti za Uwajibikaji? (Weka alama ya 'a au b' kwenye box) _____
a) Mara moja tu (b) Zaidi ya mara Mbili

2. Je ripoti hii inakusaidiaje katika kudai uwajibikaji?

3. Ni hatua gani Serikali ichukue ili kuongeza uwazi na uwajibikaji katika usimamizi wa rasilimali za umma?

4. Kwa mawazo yako, WAJIBU ifanye nini ili kuboresha ripoti zijazo za uwajibikaji?

Kwa mawasiliano zaidi:

Tuma kwa Taasisi ya WAJIBU- INSTITUTE OF PUBLIC ACCOUNTABILITY, S.L.P. 13486, Dar es Salaam, Tanzania,
Barua pepe wajibu.institute@gmail.com | Tovuti: www.wajibu.or.tz.

Asante kwa muda wako!

WAJIBU - Institute of Public Accountability

S.L.P 13486 Dar Es Salaam
Barua pepe: admin@wajibu.or.tz ; Simu: +255 22 266 6916
Tovuti: www.wajibu.or.tz